

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

อ.พ. 11/2568 สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

อ.พ. 11/2568
สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ฎัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการ พิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางสาวศรันยา สีมา

นิติกรเชี่ยวชาญ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางเมตตาพร กาญจนินทุ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

มกราคม 2568

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ตราขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น รวมทั้งการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่บุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีและปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวคิดที่ว่ารัฐมีหน้าที่จะต้องรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองด้วยการควบคุมไม่ให้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น แต่หากมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นแล้ว โดยเฉพาะความผิดอาญาร้ายแรงทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย จึงถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญานั้น อีกทั้งรัฐยังมีหน้าที่จะต้องนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อพิสูจน์ความผิดและลงโทษอีกประการหนึ่งด้วย ซึ่งหากเกิดความผิดพลาดในระหว่างการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทำให้ประชาชนต้องถูกจับกุมคุมขังทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด ถือเป็นภาระละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนอย่างร้ายแรง รัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวได้มีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) และปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการสร้างคามยุติธรรมให้แก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 (Declaration of Basic Principal of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power 1985) ซึ่งเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในสังคมนานาชาติ

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแล้วก็ตามแต่ก็ยังคงไม่ครอบคลุมถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน จำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน และจำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานของโจทก์ไม่มีน้ำหนักเพียงพอหรือยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ทำให้บุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ อีกทั้งระยะเวลาในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่กำหนดระยะเวลาไว้เพียง 1 ปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือ

การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างสั้น จึงมีประชาชนจำนวนมาก ไม่สามารถยื่นคำขอได้ภายในกำหนดเวลา ทำให้เสียสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐ

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น คณะรัฐมนตรีจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่จะพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายดังกล่าว ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด

2. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ให้จำเลยมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่จะพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายดังกล่าว หากปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดในกรณีถอนฟ้อง หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดในกรณีศาลยกฟ้อง

3. แก้ไขระยะเวลาในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายจากเดิมเป็น 2 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือนับแต่วันที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง แล้วแต่กรณี โดยให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา หรือยื่นต่อหน่วยงานอื่น หรือยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

4. กำหนดให้ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยได้รับไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

5. กำหนดให้ต้องมีการแจ้งสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามกฎหมายฉบับนี้ ให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยทราบ โดยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิในแต่ละกรณี

6. กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้เป็นทายาทของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยที่จะมีสิทธิรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามกฎหมายฉบับนี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

7. กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน ก่อนวันที่กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมมีผลใช้บังคับ และพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีภายหลังจากที่กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้มีผลใช้บังคับ หรือจำเลยที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีก่อนวันที่กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้ใช้บังคับ และมีการถอนฟ้องหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องภายหลังจากวันที่กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้มีผลใช้บังคับ ให้มีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ฉบับนี้จะทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น กล่าวคือ ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น และการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดของรัฐจะได้รับการเยียวยาอย่างเป็นธรรม เสมอภาค และเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการสร้างความยุติธรรมให้แก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมของไทยมีมาตรฐานตามหลักสากลและได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นด้วย

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สารระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-2
- ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กับร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-8
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
- การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	3-1
- รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2568	3-15
- สรุปการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา สำนักงานช่วยเหลือ ทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2568	3-16

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล

ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

(1) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้ต้องหา” และแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ค่าทดแทน” และ “พนักงาน
อัยการ” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3)

(2) กำหนดสิทธิการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของผู้ต้องหาในคดีอาญา หลักเกณฑ์การจ่าย
ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา และกำหนดให้ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่ได้รับ
ตามกฎหมายไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5 มาตรา 6 และมาตรา 8 (2) และ
เพิ่มหมวด 4/1 การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา มาตรา 19/1 และมาตรา 19/2)

(3) แก้ไขเพิ่มเติมการแจ้งสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่ผู้เสียหาย
ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6/1)

(4) แก้ไขเพิ่มเติมสิทธิการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย และหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนและ
ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20 และมาตรา 21)

(5) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายของผู้เสียหาย
ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 22 และมาตรา 23)

เหตุผล

โดยที่มาตรา 25 วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้บุคคลซึ่งได้รับความ
เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะ
ได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและ
ยังไม่ครอบคลุมสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่ถูกควบคุมหรือขังในชั้นสอบสวน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ
เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ต้องหา และจำเลยที่ถูกควบคุมหรือขังในชั้นสอบสวน ระยะเวลาในการยื่นคำขอรับ
ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย รวมทั้งลดขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลย
ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาที่สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

1. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 1)

“พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.”

2. วันที่มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา 2)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

3. แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม (ร่างมาตรา 3-ร่างมาตรา 5)

เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้ต้องหา” และแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ค่าทดแทน” และ “พนักงาน
อัยการ” ดังนี้

- 1) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล
- 2) “ค่าทดแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับ
เนื่องจากตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาและถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือ
การพิจารณาคดี
- 3) “พนักงานอัยการ” หมายความว่า พนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและ
พนักงานอัยการหรืออัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

**2. แก้ไขเพิ่มเติมสิทธิการได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน ค่าใช้จ่ายของผู้ต้องหาในคดีอาญา และหลักเกณฑ์
เกี่ยวกับทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญา (ร่างมาตรา 6)**

ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น

ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 6 ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย ได้แก่ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะหรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ทายาทที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับผลกระทบจากความเสียหายด้วย”

3. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญา (ร่างมาตรา 7)

ให้ยกเลิกความในมาตรา 6/1 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 6/1 ในคดีอาญา ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย มีสิทธิที่จะได้รับการแจ้งถึงสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้

การแจ้งถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด”

4. แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา 8)

ให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้”

5. กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา (ร่างมาตรา 9)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด 4/1 การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา มาตรา 19/1 และมาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

“หมวด 4/1

การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา

มาตรา 19/1 ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 5 การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ต้อง

(1) ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน และ

(2) พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี และคณะกรรมการพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาไม่ได้อำนาจความผิดหรือการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด

ในคดีที่มีผู้ต้องหาหลายคน ผู้ต้องหาคนใดถึงแก่ความตายก่อนที่พนักงานอัยการจะมีคำสั่งเกี่ยวกับคดี และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ต้องหาอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้ต้องหาที่ถึงแก่ความตายนั้น

การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19/2 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 19/1 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ค่าทดแทนการถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน ในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจหากความเจ็บป่วยของผู้ต้องหาเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

(3) ค่าทดแทนในกรณีที่มีผู้ต้องหาถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี

(5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่พอใจที่ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีนั้น การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เช่นว่านั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ต้องหาได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ต้องหาได้รับ และโอกาสที่ผู้ต้องหาจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย”

6. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิการได้รับและการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา 10)

ให้ยกเลิกความในมาตรา 20 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 20 จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ต้อง

- (1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
- (2) ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี และ
- (3) มีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง และคณะกรรมการพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่จำเลยอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของจำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้น

การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 21 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 20 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ค่าทดแทนการถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ดำเนินคดี ในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา
- (2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
- (3) ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- (4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี
- (5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

ในกรณีที่จำเลยมีคำขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นว่านั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

คณะกรรมการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับ และโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย”

7. แก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาการใช้สิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญา (ร่างมาตรา 11)

ให้ยกเลิกความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 22 ให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อสำนักงาน ตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด

(2) ผู้ต้องหาหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี

(3) จำเลยหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทดังกล่าวจะยื่นต่อหน่วยงานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอต่อสำนักงาน”

8. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายไม่สามารถยื่นคำขอได้ด้วยตนเอง (ร่างมาตรา 12)

ให้ยกเลิกความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 23 กรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภรรยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

9. กำหนดบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา 13-ร่างมาตรา 15)

1) คำขอที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ถ้าคำขอมีข้อความแตกต่างไปจากคำขอตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญามีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมคำขอเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้

2) กรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หรือกรณีที่จำเลยถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการถอนฟ้องหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้

3) บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่ออกตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

9. ผู้รักษาการ (ร่างมาตรา 16)

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกาย หรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้ต้องหา” ระหว่างบทนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” และ “จำเลย” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p> <p>“<u>ผู้ต้องหา</u>” หมายความว่า <u>บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล</u>”</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>“จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา</p> <p>ฯลฯ</p> <p>มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ฯลฯ</p> <p>“ค่าทดแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่จำเลยมีสิทธิได้รับเนื่องจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี และปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด</p> <p>ฯลฯ</p> <p>มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “ค่าทดแทน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ค่าทดแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่<u>ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับเนื่องจากการตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาและถูกควบคุมหรือขัง</u>ในระหว่างการ<u>สอบสวนหรือการพิจารณาคดี</u>”</p> <p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “พนักงานอัยการ” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>“พนักงานอัยการ” หมายความว่า พนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการหรืออัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร</p> <p>มาตรา 5 การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น</p> <p>มาตรา 6 ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายหรือจำเลยนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>	<p>“พนักงานอัยการ” หมายความว่า พนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วย <u>องค์กรอัยการและพนักงานอัยการหรืออัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร</u>”</p> <p>มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 5 การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> หรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น <u>ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี</u></p> <p>มาตรา 6 ในกรณีที่ผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> หรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> หรือจำเลยนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p><u>ทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย ได้แก่ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะหรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ทายาทที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ต้อง</u></p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 6/1 ในคดีที่มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มาร้องทุกข์ดังกล่าวทราบถึงสิทธิการได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้องและจำเลยถูกคุมขังอยู่ ให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลยในคดีดังกล่าวแจ้งให้จำเลยทราบถึงสิทธิการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในกรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>เมื่อได้มีการแจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลย บันทึกรายละเอียดการแจ้งนั้นไว้ในสำนวนคดีหรือทะเบียนประวัติของจำเลยซึ่งตนรับผิดชอบด้วย แล้วแต่กรณี</p>	<p><u>เป็นทายาทซึ่งได้รับผลกระทบจากความเสียหายด้วย”</u></p> <p>มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 6/1 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 6/1 ในคดีอาญา <u>ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย มีสิทธิที่จะได้รับการแจ้งถึงสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้</u></p> <p><u>การแจ้งถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด”</u></p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>มาตรา 8 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา</p> <p>(4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติแทนได้</p>	<p>มาตรา 8 ให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> และจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้”</p> <p>มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด 4/1 การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา มาตรา 19/1 และมาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p style="text-align: center;">“หมวด 4/1 การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา</p> <hr style="width: 10%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 19/1 ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 5 การจ่ายค่าทดแทนและ ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ต้อง</p> <p>(1) ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน และ</p> <p>(2) พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี และคณะกรรมการพิจารณาแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหามิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็น ความผิด</p> <p>ในคดีที่มีผู้ต้องหาหลายคน ผู้ต้องหาคนใดถึงแก่ความตายก่อนที่พนักงาน อัยการจะมีคำสั่งเกี่ยวกับคดี และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและ ค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ต้องหาอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ต้องหาที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่ทายาทซึ่ง ได้รับความเสียหายของผู้ต้องหาที่ถึงแก่ความตายนั้น</p> <p>การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p>มาตรา 19/2 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 19/1 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ค่าทดแทนการถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน ให้คำนวณ จากจำนวนวันที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวน ในอัตราที่กำหนดไว้ สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>(2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทาง ร่างกายและจิตใจ หากความเจ็บป่วยของผู้ต้องหาเป็นผลโดยตรงจากการถูก ดำเนินคดี</p> <p>(3) ค่าทดแทนในกรณีและผู้ต้องหาถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผล โดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง</p> <p>(4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี</p> <p>(5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี</p> <p>ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มี กฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว</p> <p>ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่พอใจที่ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำสั่ง เด็ดขาดไม่ฟ้องคดีนั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถ คืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นว่านั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนหรือ ค่าใช้จ่ายเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ต้องหาได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใด</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>มาตรา 20 จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ต้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ (2) ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี และ (3) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในการคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นเหตุว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด <p>ในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ถ้าเป็นเหตุอยู่ในลักษณะคดี จำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นมิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ได้ด้วย</p>	<p><u>หรือไม่ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ต้องหาได้รับ และโอกาสที่ผู้ต้องหาจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย”</u></p> <p>มาตรา 10 ให้ยกเลิกความในมาตรา 20 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 20 จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ต้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ (2) ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี และ (3) มีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง <u>และคณะกรรมการพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด</u> <p>ในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่จำเลยอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ <u>หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นมิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของจำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้น</u></p> <p>การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตาม</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>มาตรา 21 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 20 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้</p> <p>(1) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>(2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี</p> <p>(3) ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง</p> <p>(4) ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี</p> <p>(5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี</p> <p>ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว</p> <p>ในกรณีที่มิได้ค่าขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เช่นว่านั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร</p>	<p><u>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</u></p> <p>มาตรา 21 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 20 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ค่าทดแทนการถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาดำเนินคดีในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>(2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี</p> <p>(3) ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง</p> <p>(4) ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี</p> <p>(5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี</p> <p>ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว</p> <p>ในกรณีที่<u>จำเลยมิได้</u>ค่าขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เช่นว่านั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทน<u>หรือค่าใช้จ่าย</u>เพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>คณะกรรมการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับและโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย</p> <p>มาตรา 22 ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา 14/1 ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิดหรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุด ว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี</p> <p>การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทดังกล่าวจะยื่นต่อ</p>	<p>คณะกรรมการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับ และโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย”</p> <p>มาตรา 11 ให้ยกเลิกความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 22 ให้ผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) <u>ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด</u> (2) <u>ผู้ต้องหาหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี</u> (3) <u>จำเลยหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายต้องยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง</u> <p>การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย <u>ผู้ต้องหา</u> จำเลย หรือทายาทดังกล่าว</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
<p>หน่วยงานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา 14/1 แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 23 ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือไม่สามารยยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>	<p>จะยื่นต่อหน่วยงานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอต่อสำนักงาน”</p> <p>มาตรา 12 ให้ยกเลิกความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 23 กรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่สามารยยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”</p> <p>มาตรา 13 <u>คำขอใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้</u></p> <p>ถ้าคำขอตามวรรคหนึ่งมีข้อความแตกต่างไปจากคำขอตามพระราชบัญญัติ</p>

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p><u>ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544</u> <u>ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทาง</u> <u>การเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญามีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมคำขอเพื่อให้</u> <u>เป็นไปตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่</u> <u>จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้</u></p> <p>มาตรา 14 <u>กรณีที่ต้องหาถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนก่อน</u> <u>วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี</u> <u>ภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ผู้ต้องหาดังกล่าวมีสิทธิขอรับ</u> <u>ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน</u> <u>และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้</u></p> <p><u>กรณีที่จำเลยถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี</u> <u>ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการถอนฟ้องหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุด</u> <u>ให้ยกฟ้องภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้จำเลยดังกล่าวมีสิทธิ</u> <u>ขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และ</u> <u>ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย</u> <u>พระราชบัญญัตินี้</u></p>

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p><u>มาตรา 15 บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่ออกตาม พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทน ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</u></p> <p><u>มาตรา 16 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</u></p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

เมื่อมีอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม อีกด้วย กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายอาญา เพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ควบคุมการเกิดอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นเครื่องมือของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ที่สถานีตำรวจหรือเรือนจำในระหว่างการสอบสวน การพิจารณาคดี ตลอดจนการบังคับโทษในเรือนจำตามกฎหมาย ซึ่งหากเกิดความผิดพลาดไม่ว่าในขั้นตอนใด อาจทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องรับโทษทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด เกิดเป็นตราบาปและเป็นที่ยังเกียจของคนในสังคม ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนอย่างร้ายแรง รัฐจึงมีหน้าที่ต้องให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ ผู้เสียหายที่ได้รับ ความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่น และจำเลยที่ได้รับความเสียหายจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดของรัฐ ในฐานะที่ไม่อาจดูแลความสงบเรียบร้อยใน สังคมและคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ประชาชนได้ ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับในสังคมระหว่าง ประเทศโดยได้มีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) และปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการสร้างคามยุติธรรม ให้แก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 (Declaration of Basic Principal of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power 1985) เพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิมนุษยชนของ ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาจะได้รับความคุ้มครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญ กับการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้นำหลักการข้างต้นมากำหนดไว้ในมาตรา 245 และ มาตรา 246 โดยบัญญัติรับรองให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น มีสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ รวมทั้งบัญญัติรับรองให้บุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูก คุมขังระหว่างการพิจารณาคดีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนในกรณีที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่าง การพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในการคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็น ผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด และได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทน ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ขึ้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการในการจ่ายค่าตอบแทน ค่าทดแทน ค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเดิม โดยกำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา การแต่งตั้งและการดำเนินการของ คณะอนุกรรมการ วิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย และปรับปรุงรายการความผิด กระทำที่ต่อผู้เสียหายที่ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้ท้ายพระราชบัญญัติ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวมาข้างต้น แต่ก็ยังคงปรากฏว่าสิทธิในการได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายของผู้เสียหายและจำเลยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังอยู่ในระหว่างการสอบสวน จำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างการสอบสวน และวิธีการในการขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายยังมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ อีกทั้งยังมีผู้เสียหาย จำเลย และทายาทไม่ทราบถึงสิทธิดังกล่าว จึงไม่สามารถยื่นคำขอได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ คือ

1. กำหนดให้ผู้ต้องขังที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือเยียวยาไว้ 2 ประเภท คือ

1) ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยที่ตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

2) จำเลยในคดีอาญา ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลโดยพนักงานอัยการว่าได้กระทำความผิดอาญา และถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี แต่ต่อมาได้มีการถอนฟ้องเนื่องจาก ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานอกจากผู้เสียหายและจำเลยแล้ว ยังมี “ผู้ต้องหา” ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา แต่ยังไม่ได้ถูกดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล อีกบุคคลหนึ่งด้วย ในทางปฏิบัติเมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุมแล้วมักจะถูกควบคุมหรือขังไว้ในห้องควบคุมผู้ต้องหาที่ สถานีตำรวจหรือเรือนจำระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะนำมาเป็นหลักประกันเพื่อขอปล่อยชั่วคราวได้ ต่อมาแม้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดแต่เป็นบุคคลอื่น พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีและ

ได้รับการปล่อยตัวให้เป็นอิสระ ผู้ต้องหาที่ไม่มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการที่ผิดพลาดของรัฐตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ เนื่องจากไม่ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิไว้ แม้ว่าผู้ต้องหาจะได้รับความเสียหายในระหว่างการถูกควบคุมตัวในระหว่างการสอบสวนในลักษณะเดียวกันกับจำเลยที่ถูกคุมขังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีก็ตาม

การที่ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขังและพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของผู้ต้องหาไม่มีความผิดมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา โดยให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีอำนาจในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาให้แก่ผู้ต้องหา จะทำให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือในทางการเงินเพื่อชดเชยเยียวยาผลกระทบที่ได้รับจากการถูกควบคุมหรือขังไว้ในระหว่างถูกดำเนินคดี เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ค่าทนายความ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดีได้ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กำหนดหลักเกณฑ์ให้จำเลยที่มีสิทธิจะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาได้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) ต้องเป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ 2) ต้องถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี และ 3) ต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่คดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนี้

1) จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในช่วงที่ถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาไว้ว่า บุคคลนั้นจะต้องเป็น “จำเลยที่ถูกคุมขังไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี” ซึ่งส่งผลให้จำเลยที่ถูกคุมขังไว้ในชั้นสอบสวนไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในระหว่างที่ถูกคุมขังไว้ในระหว่างสอบสวนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ แม้ภายหลังจะปรากฏหลักฐานชัดเจนหรือมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด เนื่องจากไม่ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิไว้

อย่างไรก็ตาม แม้จำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างการสอบสวนและต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดจะสามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมในฐานะที่เป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559 กำหนดไว้

ได้ก็ตาม¹ แต่จำเลยก็อาจไม่ทราบถึงสิทธิดังกล่าว เนื่องจากไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้ต้องมีการแจ้งสิทธิให้จำเลยทราบ ทำให้ไม่ได้ยื่นคำขอหรือยื่นคำขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ จำเลยจึงอาจไม่ได้รับการช่วยเหลือได้ อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงเงินช่วยเหลือจำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างการสอบสวนมีสิทธิจะได้รับตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ซึ่งแม้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ก็ตาม แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงค่าทดแทนการถูกคุมขัง แม้ในทางปฏิบัติคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมจะได้มีมติอนุมัติให้จ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขัง โดยถือเป็นเงินช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และกำหนดเป็นหลักการในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือในกรณีอื่นที่มีลักษณะเดียวกันต่อไปก็ตาม² แต่ก็มีได้มีผลผูกพันให้

¹ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559

“ข้อ 9 ผู้ขอรับความช่วยเหลือจากการกระทำในกรณีดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

- (1) เป็นผู้เสียหายจากการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
- (2) เป็นจำเลยที่ถูกคุมขังตามคำพิพากษาเกินกำหนด
- (3) เป็นจำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน
- (4) เป็นผู้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือเสรีภาพจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ
- (5) การละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร”

“ข้อ 10 ผู้ขอรับความช่วยเหลือ อาจได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อความเสียหายที่ตนได้รับซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังต่อไปนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล
 - (2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ
 - (3) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
 - (4) เงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ในกรณีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนถึงแก่ความตาย
 - (5) เงินช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
- หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราการให้ความช่วยเหลือข้างต้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

² สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานกองทุนยุติธรรม 2564 <<https://taopoonpolice.go.th/wp-content/uploads/2024/02/คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานกองทุนยุติธรรม.pdf>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.

คณะกรรมการต้องปฏิบัติตามดังเช่นบทบัญญัติของกฎหมาย คณะกรรมการจึงสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนให้แก่จำเลยได้ ซึ่งอาจมีผลการพิจารณาแตกต่างกันได้ในแต่ละกรณี

ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อกำหนดเพิ่มเติมให้จำเลยที่ถูกควบคุมในระหว่างการสอบสวนมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้เช่นเดียวกับจำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี จึงเป็นบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดของรัฐในทุกขั้นตอน ทำให้การพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญามีมาตรฐานภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน และจะทำให้ประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันอีกประการหนึ่งด้วย

2) จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานของโจทก์ไม่มีน้ำหนักเพียงพอหรือยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้กำหนดคุณสมบัติของจำเลยที่มีสิทธิจะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาไว้ว่า นอกจากที่จำเลยจะต้องเป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการและถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดีแล้วยังต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิดด้วย จึงจะมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณาถึงเหตุที่ศาลจะมีคำพิพากษายกฟ้องและปล่อยตัวจำเลยนั้น จะเห็นได้ว่าเกิดขึ้นได้จากเหตุหลายประการ เช่น กรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด หรือคดีขาดอายุความ หรือมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 และกรณีที่ศาลยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย เนื่องจากโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าจำเลยกระทำความผิดจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 อีกกรณีหนึ่งด้วย ซึ่งในกรณีที่ศาลยกฟ้องโดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยนี้เป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องและให้ปล่อยตัวจำเลย โดยไม่ได้มีการวินิจฉัยว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด เพียงแต่พิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานของโจทก์แล้วเห็นว่า ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามถูกกล่าวหา หรือเมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีหลักการสำคัญ คือ ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องนำพยานหลักฐานเสนอต่อศาลเพื่อพิสูจน์ให้ได้ว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องโดยปราศจากข้อสงสัย ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับหลักเกณฑ์การได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลย

ในคดีอาญาแล้วจะเห็นได้ว่า จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องโดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ แม้จำเลยจะถูกควบคุมหรือขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ตาม

ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขหลักเกณฑ์จากเดิมโดยแก้ไขเป็นกำหนดให้จำเลยที่ถูกฟ้องโดยพนักงานอัยการที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาคดี ต่อมา มีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง และคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะทำให้จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องเนื่องจากการยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย เพื่อชดเชยเยียวยาความเสียหายที่ได้รับจากการดำเนินในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวไว้ในระหว่างถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ว่า “...และคณะกรรมการพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด” แม้จะเป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยให้เหมาะสมกับความเสียหายของจำเลยได้ แต่ก็อาจเกิดกรณีที่ผลการพิจารณาแตกต่างกันได้แม้จะมีข้อเท็จจริงในลักษณะใกล้เคียงกัน

3. แก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลายื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กำหนดระยะเวลายื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญาไว้ ดังนี้

1) การขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด

2) การขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา ต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

การกำหนดระยะเวลายื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญาไว้เพียง 1 ปีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นระยะเวลาค่อนข้างสั้น ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ คือ มีประชาชนยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญาเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นจำนวนมาก

เนื่องจากไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามกฎหมาย และไม่ทราบรายละเอียดของกฎหมาย³ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีการดำเนินการหลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การร้องทุกข์ กล่าวโทษ การสืบสวน การสอบสวน และการพิจารณาคดีไปจนถึงการบังคับโทษตามกฎหมาย ประกอบกับเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาการยื่นคำขอรับความช่วยเหลือของจำเลยในคดีอาญาที่ถูกคุมขังระหว่างการสอบสวนในฐานะที่ถือเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทุนยุติธรรมแล้วจะเห็นได้ว่ามีระยะเวลาแตกต่างกัน กล่าวคือ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559 กำหนดระยะเวลาไว้นานกว่า คือ กำหนดให้ต้องยื่นคำขอภายใน 2 ปีนับแต่วันที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือรู้ถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชน⁴ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการขอรับความช่วยเหลือเยียวยา

ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขระยะเวลายื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย โดยกำหนดให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของบุคคลดังกล่าวต้องยื่นคำขอภายใน 2 ปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือนับแต่วันที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง แล้วแต่กรณี จะทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้บุคคลดังกล่าวสามารถยื่นคำขอต่อสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม หรือหน่วยงานอื่นตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญากำหนด หรือด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือเยียวยาได้รวดเร็วมากขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ยังได้กำหนดให้ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยได้รับไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี กำหนดให้ต้องมีการแจ้งสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามกฎหมายฉบับนี้ให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยทราบ โดยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิในแต่ละกรณี กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้เป็นทายาทของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยที่จะมีสิทธิรับเงินตามกฎหมายฉบับนี้ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งกำหนดบทเฉพาะกาล

³ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือด่วนมาก ที่ ยธ 0407/1745 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมสื่อวีดิทัศน์นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา <https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2567/P_412617_17.pdf> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.

⁴ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559

“ข้อ 6 การเรียกร้องอันเกิดจากกรณีถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือกรณีได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ยื่นคำขอภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือรู้ถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น”

เพื่อรับรองสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนและจำเลยที่ถูกควบคุมหรือขังในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีก่อนวันที่กฎหมายใช้บังคับ ให้มีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายได้ หากเข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ จะทำให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่น และการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดของรัฐได้รับการเยียวยาอย่างเป็นธรรม เสมอภาค และเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการสร้างคามยุติธรรมให้แก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมของไทยมีมาตรฐานตามหลักสากลและได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังมีข้อสังเกตบางประการ คือ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้สามีหรือภริยาของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยเป็นทายาทซึ่งได้รับความเสียหายด้วย ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันที่ใช้คำว่า “คู่สมรส” อีกทั้งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ถูกตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น และการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้ต้องถูกควบคุมหรือขังไว้ในเรือนจำทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่มีความผิด ได้รับผลกระทบทั้งต่อร่างกาย จิตใจ และขาดรายได้จากการประกอบอาชีพมาใช้จ่ายในครอบครัว ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงควรกระตุ้นเตือนและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในทุกขั้นตอน รวมทั้งไม่มุ่งเน้นการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหา แต่เพียงอย่างเดียว จนละเลยพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้รับความเป็นธรรม และอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อีกทั้งค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จะได้รับตามกฎหมายฉบับนี้อาจเทียบไม่ได้กับความเสียหายที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยได้รับตามความเป็นจริงจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดของรัฐได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม, หนังสือด่วนมาก ที่ ยธ 0407/1745 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ
ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมสื่อ
วีดิทัศน์นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา <https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2567/P_412617_17.pdf> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.
- คณิต ณ นคร. *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 11, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2566).
- ณัฐภัสสร ธัญวัฒน์สวัสดิ์, ‘ปัญหาทางกฎหมายในการจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตาม
พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544’
(งานนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา 2561).
- ประสิทธิ์ จินพละ, ‘ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายให้แก่จำเลยและผู้ต้องหาในคดีอาญา
ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.
2544’ (งานนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา 2561).
- วรรณนิศา สุขสวัสดิ์, ‘ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติ
ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559)’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม 2562).
- สำนักกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ‘รายงานของคณะกรรมการมาธิการขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง
การปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดทางอาญา (เหยื่อหรือผู้เสียหาย)’
2559 <<https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/501738>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.
- สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
กองทุนยุติธรรม 2564 <<https://taopoonpolice.go.th/wp-content/uploads/2024/02/คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานกองทุนยุติธรรม.pdf>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.
- สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา, คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเยียวยา
ผู้เสียหายในคดีอาญา เล่มที่ 1 2562 <<https://ww2-api.rlpd.go.th/File/Documentcontent/d61997d8-6ddb-4dce-a20c-08d914fb39a5/20210512110548.pdf>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.
- , คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเยียวยาจำเลยในคดีอาญา เล่มที่ 2 2562 <<https://ww2-api.rlpd.go.th/File/Documentcontent/bdd1160c-1cb4-4e7c-a20d-08d914fb39a5/20210512110643.pdf>>
สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.
- อาภาพรรณ วิเศษ, ‘ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและ
ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต 2562).

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

**การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 245 ได้บัญญัติรับรองสิทธิให้บุคคล ซึ่งเป็นผู้เสียหายรวมทั้งทายาทของผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น และมาตรา 246 ที่กำหนดให้การรับรองสิทธิของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุด ในคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลย มิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดในการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตาม สมควร ตลอดจนสิทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน ซึ่งจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังกล่าว จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา พ.ศ. 2544 ขึ้นใช้บังคับ เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับ ความเสียหายจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้รับ ความคุ้มครองสิทธิและได้รับการเยียวยาตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการในการจ่าย ค่าตอบแทน ค่าทดแทน ค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาสรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาขึ้น คณะหนึ่ง มีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ

คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา ประกอบด้วย

- 1) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 11 คน
 - (1) ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ
 - (2) ผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
 - (3) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกรรมการ
 - (4) ผู้แทนกรมการปกครอง เป็นกรรมการ
 - (5) ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นกรรมการ
 - (6) ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ เป็นกรรมการ

- (7) ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ เป็นกรรมการ
- (8) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (9) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นกรรมการ
- (10) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ
- (11) ผู้แทนสหภาพนายความ เป็นกรรมการ

2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 5 คน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละ 1 คน เป็นกรรมการ

3) เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกิน 2 คน

1.2 หน้าที่และอำนาจ

คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

- 1) พิจารณานุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้
- 2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- 3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา
- 4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาอาจมอบหมายให้สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ปฏิบัติแทนได้

2. คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะหนึ่งหรือหลายคณะได้ตามความเหมาะสม โดยในแต่ละคณะมีอนุกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนแต่ไม่เกิน 9 คน ทั้งนี้ องค์กรประกอบ คุณสมบัติ และวาระการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา กำหนด

2.1 คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

- 1) อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหรือรองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านนิติศาสตร์ หรือด้านสังคมสงเคราะห์ จำนวนไม่เกิน 5 คน เป็นอนุกรรมการ
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการประกันภัย และด้านการแพทย์ จำนวนด้านละ 1 คน เป็นอนุกรรมการ
- 4) ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน 1 คน เป็นอนุกรรมการ
- 5) ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา หรือผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นเลขานุการ
- 6) ข้าราชการหรือพนักงานราชการที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในสังกัดกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา หรือผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมให้เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ไม่เกิน 2 คน

2.2 คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญาในเขตพื้นที่นอกกรุงเทพมหานคร

คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน
คดีอาญาในเขตพื้นที่นอกกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ
- 2) อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี เป็นอนุกรรมการ
- 3) ปลัดจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- 4) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- 5) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- 6) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจังหวัด เป็นอนุกรรมการ

- 7) ประธานสภาทนายความจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- 8) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- 9) ยุติธรรมจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

10) ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่ได้รับแต่งตั้งจากยุติธรรมจังหวัดให้เป็นผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 2 คน

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นสมควรให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการในเขตพื้นที่นอกกรุงเทพมหานครเพิ่มเติมขึ้นจากคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการได้แต่งตั้งไว้แล้วตามข้อ 2.2 คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการที่มีองค์ประกอบตามข้อ 2.1 ในเขตพื้นที่นอกกรุงเทพมหานครด้วยก็ได้

2.3 หน้าที่และอำนาจ

1) พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามอบหมาย

2) พิจารณากลับกรองคำขอเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ อำนาจในการพิจารณาอนุมัติตาม 1) ของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะจะมีเพียงใด ให้คณะกรรมการกำหนดไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนั้น

3. สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1) พัฒนาระบบ มาตรการ และกลไกการช่วยเหลือผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา เพื่อเยียวยาผู้เสียหายหรือผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

3) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาตามที่กฎหมายกำหนด

4) เสนอแนะเพื่อปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

5) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

4. การแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

1) กรณีที่มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

ในคดีที่มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มาร้องทุกข์ทราบถึงสิทธิการได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิแล้ว ให้พนักงานสอบสวนบันทึกรายละเอียดการแจ้งนั้นไว้ในสำนวนคดีด้วย

2) กรณีคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้องและจำเลยถูกคุมขังอยู่

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง และจำเลยถูกคุมขังอยู่ ให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลยในคดีดังกล่าวแจ้งให้จำเลยทราบถึงสิทธิการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในกรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้องที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลยบันทึกรายละเอียดการแจ้งนั้นไว้ในทะเบียนประวัติของจำเลยซึ่งตนรับผิดชอบด้วย

5. หลักเกณฑ์การขอรับค่าตอบแทนของผู้เสียหายในคดีอาญา

5.1 นิยามของผู้เสียหายและค่าตอบแทน

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเพื่อตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น

5.2 คุณสมบัติของผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน

ผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ซึ่งได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย จิตใจ หรือถึงแก่ความตาย
- 2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น
- 3) ผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น

4) การกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นซึ่งทำให้ผู้เสียหายขอรับค่าตอบแทนได้ต้องเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติเท่านั้น คือ

(1) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 224 และมาตรา 238

(2) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 276 ถึงมาตรา 287

(3) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

- หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต มาตรา 288 ถึงมาตรา 294

- หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย มาตรา 295 ถึงมาตรา ๓๐๐

- หมวด 3 ความผิดฐานทำให้แท้งลูก มาตรา 301 ถึงมาตรา 305

- หมวด 4 ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา มาตรา 306 ถึงมาตรา 308

(4) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309 มาตรา 310 มาตรา 311 มาตรา 312 ทวิ และมาตรา 313

(5) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

- หมวด 1 ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ มาตรา 336

- หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ มาตรา 337 มาตรา 339 มาตรา 339 ทวิ มาตรา 340 และมาตรา 340 ทวิ

- หมวด 8 ความผิดฐานบุกรุก มาตรา 365

5.3 ค่าตอบแทนของผู้เสียหายในคดีอาญา

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิจะได้รับแยกออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1) กรณีที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายไม่ถึงแก่ความตาย โดยค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิจะได้รับมีดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 40,000 บาท

(2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 20,000 บาท

(3) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ ได้รับในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในจังหวัดที่ประกอบการทำงาน ณ วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้เป็น ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

(4) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น ๆ ได้รับเป็นเงินตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นสมควร แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหารในอัตรารวันละไม่เกิน 1,000 บาท

2) กรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย โดยค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิจะได้รับมีดังนี้

- (1) ค่าตอบแทน ได้รับเป็นเงินจำนวนตั้งแต่ 30,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
- (2) ค่าจัดการงานศพ ได้รับเป็นเงินจำนวน 20,000 บาท
- (3) ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ได้รับไม่เกิน 40,000 บาท
- (4) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น ได้รับเป็นเงินตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณา

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นสมควร แต่ไม่เกิน 40,000 บาท

ในการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายให้คดีอาญา คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาจะกำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมถึงโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย

5.4 การยื่นคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

1) ระยะเวลายื่นคำขอ

ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต้องยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาหรือคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามแบบคำขอที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรมกำหนดภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด

2) ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

(1) ผู้เสียหาย

(2) ทายาทของผู้เสียหาย ได้แก่ ผู้สืบสันดาน ผู้บุพการี คู่สมรส และบุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ทั้งนี้ ทายาทที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทนต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับผลกระทบจากความเสียหายด้วย

(3) ผู้ยื่นคำขอแทน ได้แก่

(ก) ผู้แทนโดยชอบธรรม กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้เยาว์

(ข) ผู้อนุบาล กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้ไร้ความสามารถ

(ค) ผู้สืบสันดาน ผู้บุพการี คู่สมรส บุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะหรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย

(ง) บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือในกรณีที่ผู้มีสิทธิยื่นคำขอมิเหตุจำเป็นดังต่อไปนี้

- เจ็บป่วยจนไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเองได้
- เป็นคนสูงอายุหรือเป็นบุคคลทุพพลภาพไม่สะดวกในการเดินทาง
- เดินทางไปต่างประเทศโดยมีกิจธุระจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และไม่อาจมายื่น

คำขอได้ภายในกำหนดเวลา

- มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นชอบกำหนดเป็นรายการนี้

3) เอกสารประกอบการยื่นขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

- (1) แบบรับคำขอ สขง.1/01 หรือ สขง. 1/03
- (2) สำเนาทะเบียนสมรส (ของผู้เสียหายหรือผู้ยื่นคำขอ)
- (3) สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/สกุล (ถ้ามี)
- (4) สำเนามรณบัตร (กรณีเสียชีวิต)
- (5) หนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจ)
- (6) สำเนาใบชั้นสูตรพลิกศพ (กรณีเสียชีวิต)
- (7) ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาล (ต้นฉบับ)
- (8) ใบเสร็จค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ (ต้นฉบับ)
- (9) สำเนาใบรับรองแพทย์
- (10) สำเนารายงานบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดี
- (11) สำเนารายงานการสอบสวน (ถ้ามี)
- (12) หลักฐานการได้รับชดเชยค่าเสียหายจากทางอื่น (ถ้ามี)

4) วิธีการยื่นคำขอ

- (1) ยื่นด้วยตนเองที่
 - กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
 - สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด
 - สถานีตำรวจ
 - สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
 - สถานที่ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและ

ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาประกาศกำหนดเพิ่มเติม

- (2) ยื่นทางโทรสารหมายเลข 0 2143 9665 หรือโทรสารของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด
- (3) ยื่นทางไปรษณีย์โดยส่งไปที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด
- (4) ยื่นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ocipa@rlpd.go.th
- (5) ระบบยื่นคำขอออนไลน์ <https://ocipaonline.rlpd.go.th/>

5.5 การเรียกคืนค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

หากปรากฏในภายหลังว่าการกระทำที่ผู้เสียหายอาศัยเป็นเหตุในการขอรับค่าตอบแทนนั้นไม่เป็นความผิดอาญาหรือไม่มีการกระทำเช่นนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีหนังสือแจ้งให้ผู้เสียหายคืนค่าตอบแทนที่ได้รับไปแก่กระทรวงยุติธรรมภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

5.6 การอุทธรณ์

1) การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

(2) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่ได้วินิจฉัยการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

2) การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ให้ดำเนินการ ดังนี้

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่ได้พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มาตรา 8 มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

3) สถานที่ยื่นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์สามารถยื่นอุทธรณ์ ณ สถานที่ ดังนี้

- (1) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- (2) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
- (3) ศาลอุทธรณ์
- (4) ศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

ทั้งนี้ ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเอง หรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

6. หลักเกณฑ์การขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

6.1 นิยามของจำเลยและค่าทดแทน

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา

“ค่าทดแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่จำเลยมีสิทธิได้รับเนื่องจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี และปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

6.2 คุณสมบัติของจำเลยในคดีอาญาที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

จำเลยในคดีอาญาที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
- 2) ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี
- 3) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

6.3 ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยในคดีอาญามีสิทธิจะได้รับแยกออกได้เป็น 2 กรณี คือ

- 1) กรณีที่ทั่วไป โดยค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยมีสิทธิจะได้รับมีดังนี้
 - (1) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา (อัตราปัจจุบัน 500 บาท/วัน)
 - (2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 40,000 บาท หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
 - (3) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
 - (4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี ได้รับในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดที่ประกอบกิจการ ณ วันที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ
 - (5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี
 - (ก) ค่าทนายความ ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดในตารางท้ายกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - (ข) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดี ได้รับเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 30,000 บาท
- ทั้งนี้ ค่าทดแทน ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหารในอัตราวันละไม่เกิน 1,000 บาท

**อัตราค่าทนายความในการดำเนินคดีแก่จำเลยในคดีอาญา
ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม**

คดีประเภทที่ 1	คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต	อัตราขั้นต่ำเรื่องละ 8,000 บาท อัตราขั้นสูงเรื่องละ 100,000 บาท
คดีประเภทที่ 2	คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป แต่ไม่ถึงประหารชีวิต และให้รวมถึงคดีอาญาที่มีความผิดหลายกรรมหลายกระทง ซึ่งแต่ละกระทงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปีแต่เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วเกินกว่าสิบปีขึ้นไปด้วย	อัตราขั้นต่ำเรื่องละ 6,000 บาท อัตราขั้นสูงเรื่องละ 75,000 บาท
คดีประเภทที่ 3	คดีอื่นนอกจากคดีในประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2	อัตราขั้นต่ำเรื่องละ 4,000 บาท อัตราขั้นสูงเรื่องละ 50,000 บาท

2) กรณีที่จำเลยถึงแก่ความตาย โดยค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยมีสิทธิจะได้รับมีดังนี้

- (1) ค่าทดแทน ได้รับเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท
- (2) ค่าจัดการงานศพ ได้รับเป็นเงินจำนวน 20,000 บาท
- (3) ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ได้รับไม่เกิน 40,000 บาท
- (4) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น ได้รับเป็นเงินตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นสมควร แต่ไม่เกิน 40,000 บาท

ในกรณีที่มิได้ขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญากำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

ในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลย คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับและโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

6.4 การยื่นคำขอรับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

1) ระยะเวลายื่นคำขอ

จำเลยหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต้องยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและ

ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา หรือคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามแบบคำขอที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรมกำหนดภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี

2) ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

(1) จำเลย

(2) ทายาทของจำเลย ได้แก่ ผู้สืบสันดาน ผู้บุพการี คู่สมรส และบุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะหรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ทั้งนี้ ทายาทที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทนต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับผลกระทบจากความเสียหายด้วย

(3) ผู้ยื่นคำขอแทน ได้แก่

(ก) ผู้แทนโดยชอบธรรม กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้เยาว์

(ข) ผู้อนุบาล กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้ไร้ความสามารถ

(ค) ผู้สืบสันดาน ผู้บุพการี คู่สมรส บุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะหรืออยู่ในอุปการะของจำเลย

(ง) บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือในกรณีที่มีผู้มีสิทธิยื่นคำขอมีเหตุจำเป็น ดังต่อไปนี้

- เจ็บป่วยจนไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเองได้

- เป็นคนสูงอายุหรือเป็นบุคคลทุพพลภาพไม่สะดวกในการเดินทาง

- เดินทางไปต่างประเทศโดยมีกิจธุระจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และไม่อาจมายื่น

คำขอได้ภายในกำหนดเวลา

- มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นชอบกำหนดเป็นรายกรณี

3) เอกสารประกอบการยื่นขอรับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

(1) แบบรับคำขอ สขง.1/02 หรือ สขง. 1/04

(2) สำเนาทะเบียนสมรส (ของจำเลยหรือผู้ยื่นคำขอ)

(3) สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/สกุล (ถ้ามี)

(4) สำเนามรณบัตร (กรณีเสียชีวิต)

(5) หนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจ)

(6) ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาลฉบับจริง (ถ้ามี)

(7) สำเนาใบรับรองแพทย์ (ถ้ามี)

(8) คำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ยกฟ้อง โดยข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดหรือปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด

(9) สำเนาหมายขังและหมายปล่อย

- (10) หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด
- (11) สำเนาสัญญาจ้างว่าความกรณีที่มิใช่ทนายขอแรง (ถ้ามี)
- (12) สำเนาใบแต่งตั้งทนายความ (รับรองโดยเจ้าหน้าที่ศาล)
- (13) สำเนาใบชั้นสูตรแพทย์ (ถ้ามี)
- (14) หลักฐานการได้รับชดเชยค่าเสียหายจากทางอื่น (ถ้ามี)

4) สถานที่ยื่นคำขอ

(1) ยื่นด้วยตนเองที่

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด
- สถานีตำรวจ
- สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
- สถานที่ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและ

ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(2) ยื่นทางโทรสารหมายเลข 0 2143 9665 หรือโทรสารของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

(3) ยื่นทางไปรษณีย์โดยส่งไปที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด

(4) ยื่นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ocipa@rlpd.go.th

(5) ระบบยื่นคำขอออนไลน์ <https://ocipaonline.rlpd.go.th/>

6.5 การอุทธรณ์

1) การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ในกรณีผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

(2) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่ได้วินิจฉัยการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

2) การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ให้ดำเนินการ ดังนี้

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่ได้พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มาตรา 8 มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

3) สถานที่ยื่นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์สามารถยื่นอุทธรณ์ ณ สถานที่ ดังนี้

- (1) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- (2) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
- (3) ศาลอุทธรณ์
- (4) ศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

ทั้งนี้ ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเอง หรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

บรรณานุกรม

ณัฐภัสสร ธัญวัฒน์สวัสดิ์, ‘ปัญหาทางกฎหมายในการจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544’ (งานนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา 2561).

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา, คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเหยี่ยวาผู้เสียหายในคดีอาญา เล่มที่ 1 2562 <<https://ww2-api.rlpd.go.th/File/Documentcontent/d61997d8-6ddb-4dce-a20c-08d914fb39a5/20210512110548.pdf>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.

—, คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเหยี่ยวาจำเลยในคดีอาญา เล่มที่ 2 2562 <<https://ww2-api.rlpd.go.th/File/Documentcontent/bdd1160c-1cb4-4e7c-a20d-08d914fb39a5/20210512110643.pdf>> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2568.

อาภาพรณ วิเศษ, ‘ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2562).

รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2568

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
1. นักโทษเด็ดขาด	177,983	24,841	202,824	72.233
2. ผู้ต้องขังระหว่าง	64,897	9,246	74,143	26.405
2.1 อุทธรณ์-ฎีกา	40,853	5,382	46,235	16.466
2.2 ใต้สวน-พิจารณา	7,047	1,567	8,614	3.068
2.3 สอบสวน	16,997	2,297	19,294	6.871
3. เยาวชนที่ฝากขัง	14	0	14	0.005
4. ผู้ถูกกักกัน	80	8	88	0.031
5. ผู้ต้องกักขัง	3,199	522	3,721	1.325
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	246,173	34,617	280,790	100.000

ที่มา: กรมราชทัณฑ์, ‘รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2568’ (กรมราชทัณฑ์, 1 มกราคม 2568) <http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2025-01-01&report=> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2568.

สรุปการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 - 2568

ประจำปีงบประมาณ	ประเภทผู้ยื่นคำขอ	ผู้มายื่นคำขอ	ผลการพิจารณาคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ				ผลการพิจารณาจากศาลอุทธรณ์			ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	
			จ่าย	ไม่จ่าย	รวม	จำนวนเงิน (บาท)	จ่าย	ไม่จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
ปี 2545	ผู้เสียหาย	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	จำเลย	83	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปี 2546	ผู้เสียหาย	149	21	6	27	1,542,082.00	-	2	100,000.00	21	1,542,082.00
	จำเลย	294	32	9	41	11,737,087.00	-	-	-	32	11,737,087.00
	รวม	443	53	15	68	13,279,169.00	-	2	100,000.00	53	13,279,169.00
ปี 2547	ผู้เสียหาย	1,378	270	47	317	19,627,988.00	3	2	70,000.00	229	16,730,082.00
	จำเลย	584	279	106	385	77,016,826.00	8	-	-	250	69,990,749.00
	รวม	1,962	549	153	702	96,644,814.00	11	2	70,000.00	479	86,720,831.00
ปี 2548	ผู้เสียหาย	3,137	1,543	252	1,795	85,159,128.36	-	-	-	825	54,816,816.33
	จำเลย	608	202	120	322	57,793,020.36	1	-	-	92	22,733,183.67
	รวม	3,745	1,745	372	2,117	142,952,148.72	1	-	-	917	77,550,000.00
ปี 2549	ผู้เสียหาย	4,386	2,543	557	3,100	164,273,040.12	2	-	-	1,257	82,517,799.36
	จำเลย	642	347	372	719	85,695,631.61	7	-	-	240	72,085,200.64
	รวม	5,028	2,890	929	3,819	249,968,671.73	9	-	-	1,497	154,603,000.00
ปี 2550	ผู้เสียหาย	5,826	3,193	1,368	4,561	185,474,003.18	8	8	265,000.00	3,694	235,151,763.93
	จำเลย	672	248	425	673	56,703,564.52	9	-	-	380	90,278,314.36
	รวม	6,498	3,441	1,793	5,234	242,177,568	17	8	265,000	4,074	325,430,078.29
ปี 2551	ผู้เสียหาย	5,324	3,640	3,242	6,882	206,950,816.00	3	2	125,000.00	3,170	188,154,435.41
	จำเลย	669	218	701	919	43,454,177.00	37	2	429,600.00	207	41,349,466.00
	รวม	5,993	3,858	3,943	7,801	250,404,993.00	40	4	554,600.00	3,377	229,503,901.41
ปี 2552	ผู้เสียหาย	5,327	3,519	2,891	6,410	204,217,168.61	18	19	731,950.00	3,581	201,451,230.00
	จำเลย	691	107	654	761	18,993,173.00	28	-	-	149	32,190,105.00
	รวม	6,018	3,626	3,545	7,171	223,210,341.61	46	19	731,950.00	3,730	233,641,335.00
ปี 2553	ผู้เสียหาย	8,605	3,426	1,964	5,390	195,936,471.20	14	60	2,440,839.46	3,652	221,635,441.50
	จำเลย	940	151	597	748	19,494,757.00	19	-	-	166	24,546,800.00
	รวม	9,545	3,577	2,561	6,138	215,431,228.20	33	60	2,440,839.46	3,818	246,182,241.50
ปี 2554	ผู้เสียหาย	5,821	3,777	1,697	5,474	219,468,024.84	24	102	4,479,804.00	3,380	201,870,082.34
	จำเลย	780	177	745	922	30,748,661.58	24	2	99,000.00	159	26,662,351.43
	รวม	6,601	3,954	2,442	6,396	250,216,686.42	48	104	4,578,804.00	3,539	228,532,433.77

ประจำปีงบประมาณ	ประเภทผู้ยื่นคำขอ	ผู้มายื่นคำขอ	ผลการพิจารณาคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ				ผลการพิจารณาจากศาลอุทธรณ์			ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	
			จ่าย	ไม่จ่าย	รวม	จำนวนเงิน (บาท)	จ่าย	ไม่จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
ปี 2555	ผู้เสียหาย	6,397	3,672	2,262	5,934	209,931,353.99	19	38	1,550,604.60	3,213	192,347,250.28
	จำเลย	745	68	580	648	11,829,834.00	14	-	-	84	13,957,448.15
	รวม	7,142	3,740	2,842	6,582	221,761,187.99	33	38	1,550,604.60	3,297	206,304,698.43
ปี 2556	ผู้เสียหาย	10,315	4,816	1,927	6,743	256,032,806.41	10	32	1,635,575.00	4,430	246,534,205.45
	จำเลย	857	99	543	642	18,346,533.00	10	-	-	107	21,111,834.00
	รวม	11,172	4,915	2,470	7,385	274,379,339.41	20	32	1,635,575.00	4,537	267,646,039.45
ปี 2557	ผู้เสียหาย	14,053	7,767	3,777	11,544	410,626,909.32	6	17	617,887.00	6,064	338,635,708.36
	จำเลย	762	117	458	575	21,696,687.00	6	-	-	117	22,352,105.00
	รวม	14,815	7,884	4,235	12,119	432,323,596.32	12	17	617,887.00	6,181	360,987,813.36
ปี 2558	ผู้เสียหาย	16,572	13,043	6,285	19,328	629,541,256.11	8	26	1,194,826.00	8,233	433,929,223.18
	จำเลย	749	118	936	1,054	22,956,641.00	8	-	-	97	17,944,449.46
	รวม	17,321	13,161	7,221	20,382	652,497,897.11	16	26	1,194,826.00	8,330	451,873,672.64
ปี 2559	ผู้เสียหาย	14,672	10,342	5,757	16,099	451,342,778.41	119	45	1,134,205.00	12,835	585,716,839.46
	จำเลย	724	60	787	847	10,324,683.00	2	-	-	91	17,483,160.54
	รวม	15,396	10,402	6,544	16,946	461,667,461.41	121	45	1,134,205.00	12,926	603,200,000.00
ปี 2560	ผู้เสียหาย	14,289	9,126	4,641	13,767	483,634,899.81	98	17	455,640.00	11,663	590,018,011.00
	จำเลย	681	64	649	713	10,710,490.00	40	1	3,870.00	70	10,731,989.00
	รวม	14,970	9,190	5,290	14,480	494,345,389.81	138	18	459,510.00	11,733	600,750,000.00
ปี 2561	ผู้เสียหาย	14,054	11,096	6,265	17,361	547,262,556.86	10	49	204,736.00	9,934	501,620,876.00
	จำเลย	566	76	515	591	12,545,177.00	2	64	433,990.00	64	11,379,124.00
	รวม	14,620	11,172	6,780	17,952	559,807,733.86	12	113	638,726.00	9,998	513,000,000.00
ปี 2562	ผู้เสียหาย	12,379	8,245	4,773	13,018	408,157,129.39	13	46	409,835.25	9,398	465,115,343.00
	จำเลย	618	58	596	654	9,773,695.00	-	87	-	88	14,378,157.00
	รวม	12,997	8,303	5,369	13,672	417,930,824.39	13	133	409,835.25	9,486	479,493,500.00
ปี 2563	ผู้เสียหาย	10,247	8,613	4,447	13,060	436,875,516.11	-	10	-	8,770	437,066,543.00
	จำเลย	520	66	629	695	12,154,491.00	2	53	1,289,075.00	60	12,933,457.00
	รวม	10,767	8,679	5,076	13,755	449,030,007.11	2	63	1,289,075.00	8,830	450,000,000.00

ประจำปีงบประมาณ	ประเภทผู้ยื่นคำขอ	ผู้มายื่นคำขอ	ผลการพิจารณาคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ				ผลการพิจารณาจากศาลอุทธรณ์			ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	
			จ่าย	ไม่จ่าย	รวม	จำนวนเงิน (บาท)	จ่าย	ไม่จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
ปี 2564	ผู้เสียหาย	10,730	7,429	3,512	10,941	380,570,813.60	3	25	143,625.00	7,248	365,521,845.44
	จำเลย	441	61	397	458	14,998,322.00	1	92	192,765.00	67	15,702,941.00
	รวม	11,171	7,490	3,909	11,399	395,569,135.60	4	117	336,390.00	7,315	381,224,786.44
ปี 2565	ผู้เสียหาย	11,406	7,366	3,232	10,598	377,237,245.01	1	40	168,625.00	7,848	389,813,351.00
	จำเลย	330	43	278	321	9,722,807.00	-	148	-	46	10,186,649.00
	รวม	11,736	7,409	3,510	10,919	386,960,052.01	1	188	168,625.00	7,894	400,000,000.00
ปี 2566	ผู้เสียหาย	13,272	9,372	3,823	13,195	468,537,225.71	1	57	32,990.00	8,287	426,077,980.00
	จำเลย	402	59	304	363	19,626,175.00	-	131	-	54	18,922,020.00
	รวม	13,674	9,431	4,127	13,558	488,163,400.71	1	188	32,990.00	8,341	445,000,000.00
ปี 2567	ผู้เสียหาย	14,231	10,007	4,185	14,192	514,042,928.57	2	28	146,533.00	9,612	480,673,283.00
	จำเลย	334	69	275	344	19,017,127.00	-	119	-	72	19,682,117.00
	รวม	14,565	10,076	4,460	14,536	533,060,055.57	2	147	146,533.00	9,684	500,355,400.00
ปี 2568	ผู้เสียหาย	2,185	1,641	764	2,405	83,363,765.65	-	1	-	2,720	147,282,527.15
	จำเลย	48	11	41	52	3,360,690.00	-	1	-	7	2,025,795.00
	รวม	2,233	1,652	805	2,457	86,724,455.65	-	2	-	2,727	149,308,322.15
รวมทั้งสิ้น	ผู้เสียหาย	204,833	134,467	67,674	202,141	6,939,805,907.26	362	626	15,907,675.31	130,064	6,804,222,719.19
	จำเลย	13,740	2,730	10,717	13,447	598,700,250.07	218	700	2,448,300.00	2,699	600,364,503.25
	รวม	218,573	137,197	78,391	215,588	7,538,506,157.33	580	1,326	18,355,975.31	132,763	7,404,587,222.44

ที่มา : สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

ข้อมูล ณ วันที่ 3 ธันวาคม 2567

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2242 5900 ext. 5730, 5740, 5750

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร